

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca.

Stoji za
celo leto 3 gld. —
pol leta 1 „ 60
četrt „ — „ 80
Posamezne štev.
15 kr.

Oznaniła
tkrat natisnena
od vrste 15 kr.

Naročnina,
zmañila in reklamacije
pošiljajo se
upravnistvu
v Maribor.

Odpriete rekla-
macije so
poštne proste.

POPOTNIK.

Glasiło

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
uredništvu
v Maribor,
Reiserstrasse 8.

Pismom,
na katera se želi
odgovor,
naj se prídene
primerna poštna
znamka.

Na anonimne do-
pise se neoziram.

Ne frankovana pisma,
se ne sp ejemajo

Rokopisi
in na
cene poslane kajige
se ne vračajo.

Psihologični „utrinki“.*)

Učiteljev takt.

(Konec.)

5. Učitelj naj kaže v občevanju z učenci in ljudstvom zunaj šole ono zmernost, koja odlikuje omikanca.

Le-tu sem spada glavni del zgoraj označenega predmeta. Ni se mi sklicevati na pedagogiška načela o občevanju med učiteljem in učenci; govoriti hočem le o učitelji v razmerji zasebnega življenja učenčevega in grajati one, ki si ne dajo povedati, da je šola pouku in vzgoji posvečen kraj, da je učitelj varuh svetišču ter da ima on prvi skrbeti, da se svetišče ne oskruni. Blažen duh naj veje po šolskih prostorih, duh pravega človekoljubja in višjih namenov.

Ne segaj v domače razmere učenčeve, ne huduj se na njegove stariše, ne oponašaj jim nesnago in nerednost v prisotnosti njegovi, in celó vse šole — če je on sam nesnažen in nereden. Umazan capinček ljubi svojo mater in očeta ravno tako ko zali grofič — spoštuje je in gleda v njih uzor — popolnosti. Kar reče oče, jedino pravo, kar veli mati, sveto mu je, ne krši in ne ruši mu torej ljubavi in spoštovanja — teh skromnih zakladov bednih njegovih otroških dni — do nju! Saj imaš drugih sredstev, s kojimi ga navajaš k snagi in redu, ne, da mu moriš nežne kali nedolžnega srčeca. Ne segaj v šoli nikdar v zasebne, osebne razmere, če pa se že čutiš prisiljenega, grajati to ali ono nedostatnost, stori to v obče, ne imenuj hiše, niti osebe.

Če velja to za učitelja, velja tembolj še za njegovo soprogo, ki tudi pride v šolskem poslopji z učenci v dotiko, kajti ženska, ne vešča brzdanja strasti — učini često s sličnimi izbruhi razpor in sovraštvo mej občani in učiteljevo obiteljjo. Učiteljeva naloga je torej, da nadvladuje v tem oziru nežno polovico, da jej po svoje odredi in pokaže njen delokrog in jo prepriča, da je neumestno in kvarljivo, če se ona utika v njegove stanovske razmere.

Če je učitelj v tem oziru dovolj previden, če ne trosi kali nesloge po učencih med stariše, tudi ne bodo imeli le-ti uzroka nasprotovati njemu — in celó v slučajih, da pride med učiteljem in šolsko oblastjo do stvarnega razpora, ne bodo prenašali občani — kar se često opaža — srd na učiteljevo obitelj, niti s tako močjo na njega samega, če ga poznajo nepristanskega miroljubnega človeka. — Spoštovanje od strani ljudstva pa je glavni materielni cilj učiteljevemu taktu.

*) Na tem mestu smo nameravali o priliki 150letnice Pestalozzijevega rojstva podati cenj. čitateljem spis „V spomin Pestalozziju“, a ker je pisatelj zbolel, odložiti smo ga morali za prih. številko. Uredn.

Če pa se nahaja med občani surovež, ki te morebiti radi kazni vsled šolskih zamud ali vsled tvoje, učencu odločene kazni kje napade, ne spuščaj se ž njim v prepir. Odločno mu, če se ti umestno zdi, stvar razloži — inače pa mu obrni hrbet. Ne misli, da moraš na vsako psovko odzivati se. Vspesno prepirati se je možno le med duševno več ali manj jednako razvitima človekoma. Pri prepiru med olikancem in surovežem je prvi vedno na slabšem. Robatež ni izbirčen v rabi psov. Če mu odgovarjaš v enakem glasu, obsojen si že, ker te je strast ponižala v robateže, v nasprotnem slučaju pa tudi podležeš, ker tvoj nasprotnik je neobčutljiv proti moralnim udarcem.

„Dovolj sem mu jih povedal, niti jedne mu nisem dolžen ostal“! Slične besede slišimo semtertja trgati se izmej tresočih se usten človeka, ki prihaja od prepira. Očesi se mu še iskrita, obraz kazijo rezke poteze, koje je strast zaorala vanj. — S ponosom govori, a ne ve, da ima malo uzroka ponosnim biti — ne ve, da je le zver besnela v njem, otresoča se brzdalnega duha.

Ne s strastjo, z mirno besedo kažeš, da nasprotnika presegaš. Pomisli, da če se češ omikancem prištevati, ne smeš prostaka — in med duševne prostake uštevati ti bo tudi često može s smodko v ustih in rokovicami na prstih — po sebi meriti, temveč po merilu istemu prikladnem. Ti moraš znati njegove slabosti in jih smatrati za slabosti; ne smeš od njega tirjati, kar imaš sam in radi tega mu moraš pregledati tudi marsikoho nerodnost.

V verska vprašanja naj se učitelj nikdar z ljudstvom ne spušča, celo ne z vaškimi politikarji ter naj ne skuša svojih nazorov razkladati. Naj čisla njihova prepričanja ter naj se ne roga njihovim navadam, običajem in obredom, ker v tem slučaju kaže le svojo neomiko in neveščnost v duševnem stanji priprostega ljudstva. Svoj vzgojevalni upljiv na versko čustvo naj omeji na to, da najrobatejše, etičnemu čustvu nasprotujoče napake kolikor mogoče podkopava — a v malej deci skrbno čuva, goji in plemeniti rahle kali verskega čustva.

Nezmiselno in breztaktno je nadalje tarnanje o slabih dohodkih iz učiteljevih ust in — naj se to godi v šali ali resno. Ti morebiti kedo česa da, če mu tožiš? hočeš li pomilovanje v ljudeh buditi? in li misliš, da si pridobil naklonjenost, priznanje, če se jim kažeš polmučenika? Nasprotno. Omenil sem že bil na tem mestu, da prostemu ljudstvu imponuje moč, blago — in kaj bi ne! — glejmo le na duševne velikane, s kojimi se pa nikakor meriti ne nameravamo, — glejmo celo njihovo odlično obližje — koliko so se cenile njihove zasluge? Razen malega števila somišljenikov, drlo je ljudstvo mimo, prezirajoč jih a se istočasno globoko v prah klanjalo maliku. Pozneje so se jim, se ve, stavili spomeniki — no, nam se tudi takih ni bati — pa kakoršne vrednosti so le-ti? Se li ne laska tako najčešče bolj narodnostni gizdavosti nego-li čestiljčevemu spominu?

Kakor pa se nahajajo taki, ki se delajo tako skromne, da se nikdar dovolj ponižati ne morejo, tako se najdejo tudi taki, ki se radi ponesejo in — čudo, na kvar tovarišem. Sem že slišal govoriti nadučitelja: Učiteljice ne maram, no, z onim učiteljem bi že bilo i. t. d. Ne glede na to, da iz takih izjav sije neumnost, je to besedičenje dotičniku samemu na kvar. Pri ljudstvu ima vedno več veljave oni, ki je stalno nameščen (kako tehten je primeroma pojem „cesarska služba“, nam je znano) in čim višja je oblast, ki ga imenuje tem višje vstaja on v veljavi. — Žal, da je tako, žal, da je prisiljen razumnik ozirati se na takšne starodobne nazore, pa — sedaj še ni drugače. — Če torej učitelj govori o svojih tovariših, kakor obrtnik o svojih učencih in pomagačih, jim jemlje prvič samim stanovski ponos, jemlje, vsaj krši jim pri ljudstvu potrebni ugled, jemlje ga pa v svojej kratkovidnosti tudi sebi, kajti ljudje hitro ugibljejo: Če ti moreš

tovariše kar tako na- in odstavljati, menda s taboj tudi ni kaj posebnega — saj sta oba jedne vrste.

Nasprotno pa so breztaktni — da ne rečem več — oni učitelji, ki trosijo med ljudstvo slabosti svojega nadučitelja, hoteč ga pri njem iz raznih — gotovo ne uzornih — vzrokov očruniti. Kar imajo učitelji med seboj, naj ostane med njimi. Ne za hrbtom, v obraz naj si povedo svoja mnenja, ugled šole na zunaj pa naj skupno varujejo — ne zaradi sebe, ampak zaradi šole in njenega upljava.

Naj še omenim tukaj poročil iz našega društvenega življenja. Ne vem se spominjati, da bi bil kje videl ali slišal zdravo, krepko kritiko. Vsikdar je predavatelju delež: „laskavo priznanje“, če ne „burno odobravanje“ i. t. d. To je sladko-hinavski konvencionalni ton. Kjer pa se hoče delovati v prosep duševnega razvoja in resnice, tam naj bi se takemu naj ne dalo prostora.

7. Učitelj naj se vsikdar vzdrži gmotno nezavisnega.

Ne bom se o tej točki spuščal v dolgo razpravo. Vsakdo ve, kako žalostna je podoba gmotno omajane eksistence. „Groš je mož“ pravi ljudska prislovica in Prešernovo spoznanje, „da človek le toliko velja, kar plača“ našlo bi tudi danes slične pogoje — in naj se še tako zaničevalno govori o „schnöden Mamon“. Zelo moramo torej biti previdni, da s skromnimi dohodki ne zavozimo v dolgove. Kdor se zadolži, je — izjema oni, pri kojem se to zgodi vsled bolezni ali drugih nezgod — značajni slabotnež. Koliko dolgov navadno najdemo? Gotovo ne več, kakor, da je treba v poravnavo le parmesečnega štedenja, vendar se često odlaša od meseca do meseca, da zvé vsa okolica o dotičnikovi gmotni stiski. In, kaj je bolje, par mesecev se premagovati ter omejiti stroške na najsilnejše potrebe in potem kolikor toliko brezskrbno živeti, ali pa gledati kako z rameni vzkomizgajo kmetski magnati v pogledu na te — in kar je še žalostneje, na črviče tvoje, če si oče.

Se-ve, poreče marsikdo, naši dohodki niso v nikakem razmerju z današno draginjo; drugim se plače zapored povišujejo, a mi ostajamo zdaj, kakor pred pasterke. Vse to znam in znam, da nam je dolžnost, če mogoče, kaj ukreniti na korist ugodne preosnove učiteljskih plač. A česar ni — in še ni, tega vzeti ne moreš, in glej, da s tem, kar imaš, dostojno in pošteno prebiješ.

Vadi se nagnenja in potrebe akomodovati svojim gmotnim razmeram in teži v slučaji pomanjkanja realnih slasti po duševnem uživanji, po duševnih razvedrilih.

Človek neprenehoma teži po uživanji, a vеди, da prava slast ne najde se v le-tem, temveč v zatajevanji poželenj. Čim bolj veš in znaš telesna poželenja podrejata blažečemu dubu, čimbolj znaš brzdati ja, tem popolnejši postajaš, tem slajši mir polaga se v tvoje srce, tem višje dviga se tvoj duh iz moreče vsakdanjosti v one jasne višine, o kojih ti popeva pesnik. Za svoj trud si bogato poplačan, a pri vsem tem se ne krejjo tvoje potrebe.

Male potrebe pa boš labko poravnal se svojimi dohodki in še ti preostaja toliko, da oskrbiš svojej obitelji oziroma deci primerno stanovanje, obleko, življenje, družbo in vzgojo.

S premagovanjem samega sebe torej nisi le gmotno pridobil, nisi le samostojen, prost, temveč zagotovil si si trden značaj, koji je zanesljiva opora — taktu. J. Fischer.

Šolsko nadzorstvo v minulih dobah.

Priobčil Ivan Strelec.

(Dalje.)

II.

Vsaka šolska kronika naj bi imela vsaj vrsto okrožnih šol. nadzornikov (dekanov) od postanka šole do l. 1869. ter višjih ali škofijskih šol. nadzornikov. Vrsta dekanov da se za vsako dekanijo lahko sestavi, težje je to glede na škofijske nadzornike.

Do leta 1859. spadale so slovenske dekanije: Fram, Sv. Jurij ob Ščavnici, Velika nedelja, Jarenina, Hoče, Sv. Lenart v Slov. gor., Mahrenberg, Maribor, Ptuj in Zavrč k sekovski škofiji. Ko se je pa sedež lavantinske škofije premestil v Maribor, priklopile so se imenovane dekanije 1. septembra 1859 k lavantinski škofiji in od tega časa do l. 1869. bili so lavantinski škofijski nadzorniki za celi slovenski Štajer.

Zato razločevati nam je 1. sekovske višje nadzornike od l. 1805--1859, 2. lavantinske od l. 1805—1869.

1. Sekovski višji nadzorniki.

1. Hasenhüttl Jožef od l. 1805., do 23. januarija 1823. Roj. v Pichelsdorfu 17. januarija 1753, bil je 25. februarija 1805 imenovan kanonikom in istodobno višjim nadzornikom, ter je umrl v Gradcu 23. januarija 1823.

Za šolo se je zelo briga. Ko je l. 1805. postal nadzornik, bilo je v graškem in mariborskem okrožju (okrožje Ljubno [Leoben] imelo je takrat še svojo škofijo v Ljubnu.) 232 ljudskih, 43 nedeljskih in 6 šol za ročna dela. V celem bilo je 16.137 šolo obiskajočih otrok. Pred njegovo smrtjo l. 1822. bilo je pa 398 ljudskih, 348 nedeljskih in 108 šol za ročna dela, s 45.671 šolo obisk. otroki.

Njegova zasluga je tudi bila, da so dobili učitelji, katerim je sploh priskočil pri vsaki priliki na pomoč, boljše plače.

2. Dr. Kaučič Andraž od 23. januarija 1823 do 15. oktobra 1825. Roj. pri Kapeli blizu Radgone 25. nov. 1752, kjer je bil njegov oče uradnik in cerkveni ključar. Gimnazijo dovršil je v Mariboru, filozofijo in bogoslovje pa v Gradcu. Ker po dokončanih študijah še ni imel zadostne starosti za posvečenje, potoval je l. 1770/71. deset mesecev čez Trst in Polo v Rim in zopet nazaj v domovino. Ko se je vrnil v Gradec, študiral je še pri jezuitih in dominikanih, ter bil s 13 mesečno dispenzo 8. decembra 1775 v mašnika posvečen in v Radgoni za kaplana nameščen. Kmalu potem poslal ga je knezoškof grof Spaur na Dunaj, kjer je študiral „jus civile“. Tukaj si je tudi prisvojil novo normalno in katehitično metodo. Ko se je pa grof Spaur preselil l. 1779. v Briksen, zgubil je Kaučič svojega podpiratelja. Šel je zopet za kaplana v Radgono, septembra 1780 pa za misijonarja v Schladming, l. 1782. za kaplana v Lipnico, od tod pa v Riegersburg. Januarija 1784 postal je kormeister v Mariboru, l. 1785. pa mestni župnik tamkej in pozneje dekan. V Mariboru bil je velik prijatelj šole, ter 9 let ravnatelj gimnazije.

Dne 3. oktobra 1807 bil je imenovan kanonikom v Gradcu, katero mesto je nastopil 11. maja 1808. Po smrti Hasenhüttl-na prevzel je začasno tudi službo škof. nadzornika. Dne 8. decembra 1825 obhajal je zlato mašo, ter je umrl v Gradcu 30. junija 1826.

Kaučič bil je doktor filozofije in bogoslovja, ter liberalnih nazorov, zato pri vladi priljubljen, od sovrstnikov pa radi hitrega povišanja zavidan. Za svojo dobo bil je znamenit mož ter velik dobrotnik učeče se mladine, za katero je zapustil mnogo ustanov.

3. Purkarthofer Janez od 15. oktobra 1825—1834. Roj. pri Sv. Janžu pri Herbersteinu 1787, postal je septembra 1813 škofijski tajnik, dne 15. oktobra 1825 pa bil imenovan kanonikom, ter ob enem škof. nadzornikom. L. 1834. prišel je v kapitel na Dunaj, kjer je postal prošt in c. kr. dvorni svetovalec. Umrl je tamkaj 14. sept. 1846.

4. Gruber Franc Sales od 1834 do 11. avgusta 1838. Roj. v Ptujih 16. dec. 1778 kot sin slovenskih starišev, študiral je v Gradcu z izvrstnim uspehom ter od 4. sept. 1802 mešnik služboval kot kaplan v Ptujih, kjer je postal l. 1804. kormeister in l. 1811. provizor. L. 1805, 1806, 1813 in 1814 razsajala je v Ptujih kuga in lakota. V tem času se je v vojaški bolnišnici tako odlikoval, da je dobil srednjo zlato civilno-kolajno. Leta 1824. bil je imenovan župnikom in dekanom v Straden, 6. julija 1832. pa kanonikom

v Gradec. Dne 11. avgusta 1838 postal je stolni kustos, ter je pri tej priliki odložil službo škof. nadzornika. Umrl je v Gradcu 15. februarja 1853. V aktih se mu pripisuje „die Erhaltung einer guten Schulordnung.

5. Schachner Ignac od 11. avgusta 1838 do 30. januarija 1847. Roj. v Hartbergu 11. julija 1793 bil je dne 31. marea 1838 imenovan kanonikom v Gradcu, od koder je l. 1847 prišel v pisarno v Ljubno. L. 1861 postal je stolni kustos, dne 31. avg. 1865 pa mu je podelil cesar red železne krone III. vrste. Umrl je 21. maja 1878.

6. Gruber Matija od 30. januarija 1847 do 2. junija 1854. Roj. v Hofgasteinu 1799, mašnik postal 1826. je bil 30. januarija 1847 imenovan kanonikom v Gradcu, ter je postal ob enem škof. šol. nadzornik. Umrl je tamkaj 2. junija 1854.

7. Gödl Janez Ev. od decembra 1854 do 1. sept. 1859. Roj. v Gleinstätten 1799, je postal mašnik 24. sept. 1823. Eno leto bil je kaplan pri Sv. Vidu pri Gradcu, potem 28 let katehet in ravnatelj (od l. 1834) na izgledni glavni šoli v Gradcu. Bil je konzistorijalni svetovalec, učitelj katehetike in pedagogike v bogoslovju, učen mož, kateri je govoril več jezikov. Decembra 1854 postal je škof. nadzornik, katero mesto je oskrboval v sekovski škofiji do novega šol. zakona l. 1869. Dne 31. avgusta 1869 dobil je vitežki križec Franc Jožefovega reda ter umrl v Gradcu 18. febr. 1875. (Dalje prih.)

Narodopisna razstava v Pragi.

(Piše Janko Toman.)

(Dalje.)

Historicka sin (dvorana)

je poleg Slavina najzanimivejša. Znesene je tu toliko snovi, kakor do sedaj še nikjer. Nemožno je bilo z razpostavljeno materijo zobraziti staro šolo, ker se nekatere reči popolnoma izmikajo nazoru, vendar pa to popolnoma nadomestujejo izloženi spisi, kateri natančno razpravljajo o mnogih vprašanjih stare šole. Ker bi o tem težko natančneje pisal in ker kaže to tudi našo staro šolo, naslanjal sem se popolnoma na spis V. Čihaka v „Pedagogicke Rozhledy“.

Spomini na staro šolo ne segajo daleč, razven posamnih izjem le do polovice minolega stoletja; velika večina je pa še mlajša. Ta oddelek je uravnan tako, da po stenah vise historične mape šol in historični pregledi. Nekateri oddelki imajo učne predmete v starih šolah, drugej so uradne knjige, spisi in šolske listine, dalje reči, zadevajoče pravno odgojo, ostali zakonstvo in šolsko uravnavo. Razven spominov učiteljev bila je tu i šolska literatura.

Na raznih mapah je bilo razvidno stanje šolstva o raznih časih. Na diagramih je bilo zaznamovano naraščanje ljudskih šol in razredov od 1795—1894, učiteljev od 1795 in učencev od 1859.

Prvo mesto v starej šoli je zavzemal veronk, za katerega se je največ časa porabilo. Tu je bilo vse polno katehizmov,

bibličnih zgodb in evangelij od 1778. l., mej njimi i jeden katehizem v rokopisu.

Katehet je poučeval na teden tri ure, a učitelj je z učenci tri ure na teden ponavljal in bral iz katehizma; o sobotah so brali evangelij in pisali na tablo njega obseg.

Učni jezik je bil pasterka. Abecedarji (puntičkari) učili so se na listku, sede v prvih klopih brez zgornje deske. Nekaj takih listkov je bilo razpostavljenih, jeden v rokopisu, drugi tiskani. Stareji listki so brez petelina. Petelin zavzema srednjo dobo, kajti poznejši so brez njega z napisom: Abecedni listek. Najnatančneje sem si ogledal: „Dokonala slabikowany tabulka, podle ktore se mohou ditky w veřejných sškolach w slabikowanj wsselikich syllab a slov bez slabikaře cwičit, jakz se obyčejně stawa, hřed při slabikowany neroztrhali“. Ta tabulka (od l. 1775) ima na straneh v dveh vrstah črne soglasnike, sredi pa rudeče samoglasnike. To je bilo duhomorno delo, od kojega niso bili kmalu oproščeni, kajti je moral biti „napiljen“, da je dobil slabikar (zlogovalnico). Kdor je dobil tega, smel je sedeti v klopi z desko. Zlogovalnic, abecednikov je tu mnogo razstavljenih, najstarejši iz l. 1755. Vidi se, kako so skrbeli, da bi jim učenje olajšali. Da bi si „ložje“ zapomnili velike črke, narisani so zraven

Načrt za računanje na

(Profesor L. Lavtar.)

II. Učni

Ura	Š o l s k o					
	p r v o		d r u g o		t r e t j e	
	neposredno	posredno	neposredno	posredno	neposredno	posredno
1.	1+1 se ima na kratko na spomin učiti (za prišt. števil 4 in 5)	Vrsta: 1+5+1= 2+5+1= itd. 1+5+2= 2+5+2= 3+5+2= 1+5+3, 2+5+3	Razstava števil do 20 na dva, do 30 na 3 dele <i>a)</i> jedn., <i>b)</i> nejedn., vendar ne sme biti nobeden del večji od 10 (za 2 uri)			Vrste: 312-8= 302-8= 292-8= itd. (3. Reh. 32)
2.	Mere v redu, na novo: <i>cm</i> in razdelitev 1 <i>m</i> = 10 <i>dm</i> , 1 <i>dm</i> = 10 <i>cm</i>	Vrste: 1+5+1= 1+ 6 = itd. prim. 1 uro		detto.		Vrste: 890-30 790-30 690-30 itd. (3. Reh., 33)
3.	detto. pa prav kratko ponavlja.	Vrste: 1+ 6 = 1+5+1= itd. prim. 1 uro	Mere v redu, časovne mere teden, dan, ura	detto. pa samo na jednake dele		Vrste: 836-20= 736-20= 636-20= itd. (3. Reh., 33)
4.	Obleč. nal. N ₁ , N ₂ — „in“	Vrste: 1+6= 2+6= itd.	Obleč. nal. (2. rač., 37)	detto.		Vrste za se- in odštevanje
5.	Števne vaje A prav kratko štenje za ogled	Vaje: 1+1=, 2+2= itd. (1. rač., 9)		Vaje za 2 in 3 jedn. dele 2=1+1 2=2×1 3=1+1+1 3=3×1 itd. do 20 oz. do 30	Oblečene nal. za <i>a)</i> odšt., <i>b)</i> sešt. in odšt. (3. Reh., 33)	detto.
	1+1 na spomin. — Prištevanje števil 6, 7, 8, 9		Razstava števil do 20 na dva, do 30 na tri dele <i>a)</i> nejedn., <i>b)</i> jednake; vendar ne sme biti nobeden del večji od 10. — Vaje 2=1+1, 2=2×1 oziraje se samo na dva in tri jedn. dele. — Časovne mere teden, dan, ura. — Oblučene nal.		Vrste za odštevanje in prištevanje. — Obluč. naloge	

jednorazredni ljudski šoli.

(Dalje.)

načrt.

l e t o						Teden
č e t r t o		p e t o		6. 7. in 8.		
neposredno	posredno	neposredno	posredno	neposredno	posredno	
	Oblečene nal. za odšt., odgovor se napiše (4. Reh. S. 19, 20.)	iz katerih se spozna, da ostane produkt nespremenjen, ako množino 1faktor s številom, in delimo produkt z istim številom (za 2 uri vsako uro na kratko)	Vaje $4 \cdot 3 \times 32$ a) 43×32 b) $1376 : 10$ <u>137.6</u> pri popravi se posname pravilo		Računi o kmetijstvu	14.
	detto.		Vaje za množenje dec. ul. s celimi štev. (4. Reh., 53)		detto.	
	Namešane obleč. nal. odgovor piši (4. Reh., 20, nal. 9—15)		Vaje: $43 \times 3 \cdot 2$ a) $43 \times 32 = 1376$ b) $1376 : 10 = 137.6$. Pri popravi se posname pravilo. — Vaje za množenje z dec. ulomki		detto.	
	detto.				detto.	
	Jednostavni sklep. račun (4. Reh. str. 11, nal. 16—20) sklep: 1—a, a--1		Vaje $4 \cdot 3 \times 3 \cdot 2$ a) $4 \cdot 3 \times 32 = 137.6$ b) $137.6 : 10 = 13.76$. Pri popravi se posname pravilo		detto.	
Oblečene naloge. — Jednostavni sklepni račun, 1—a, a—1.		Množenje decimalnih ulomkov		Računi o kmetijstvu		

(Dalje sledi.)

njih podobe svetnikov. Ubožčki! Mesto jedne reči, učiti so se morali dveh, — kako se črka imenuje in koga pomeni sličica, — kar ni malenkost, poznati 30 svetnikov v malem, nevidnem tisku.

V prvem razredu brali so razven v abecedniku še v malem katehizmu. V drugem razredu imenoval se je prvi del knjige veliki katehizem, a „drugi del“ je bila čitanka; zraven tega so imeli še katehizem. Berila (2 dela) so med razstavljenimi od l. 1780. in sicer za selske, ko za mestne šole. Selska berila so imela 5 delov: v prvem je bila pravoveda (pravost) v zgledih, v drugem šolski zakoni, v tretjem gospodarstvo, v četrtem blagi, selski značaji, v petem gospodarstvo. — Podobno razdeljena so bila tudi za mestne šole, v katerem se je pa največ oziralo na obrtnost. Kdor je umel hitro brati, ta je znal tudi dobro brati, tako vsaj trdi nek sodobenik. Slovnica, pravopis sta od l. 1816, Navody k pisemnosti pa od l. 1823.

Drugi glavni predmet je bilo pisanje, ali prav za prav „krasnopis“. V nekaterih šolah je imel vsak učenec svoj predpis „foršrift“. Predpis je dobil pri učitelju ter plačal zanj groš. Kdor je imel toraj kaj grošev, je imel lahko tudi večkrat nov predpis, kdor pa ni imel s čim plačati in ga dolgo naročil ni, dobil ga je tudi zastoj, kar se pa ni prebogosto dogajalo.

Predpisi so bili z jedno, dvema ali tremi frakturami, vrhunec je pa bil predpis s štirimi predpisi, a v njej so bili vrisani ornament, mnogokrat z narodnimi motivi.

Tretje pismo so bile s peresom pisane nemške črke, potem latinske in slednjič številke 1—9, 0, datum, podpis. Takih predpisov je bilo mnogo, bodisi od učiteljev in učencev (od l. 1795), ker se je toliko prepisavalo, dokler je bilo kaj videti. Kadar se je zaprašil in zamazal, pisal ga je učitelj novič. Na delih učenčevih zapazimo čistost in okorne črte, — kajti pisali so z gosjim peresom in saj vemo, kako težka je detska roka. Na vsak način se more tu prav oceniti zavest in pridnost učiteljev pri popravljanju. To ni bilo lahko delo. Učitelj je obrezoval peresa dvakrat na teden, kdor je hotel imeti novo pero, prinesel je dve, ker je jedno pustil učitelju za obrezovanje.

Številjenje poučevalo se je še le v drugem šolskem letu. Mnogo učiteljev se je prav pridno pripravljalo k temu. Ker niso imeli tiskanih računice, so jih pa morali sami napisati in videti je bilo celo vrsto takih računice, najstarejša iz l. 1715. od Ign. Ferd.

Ješka, kantorja. Nekatere so imele tudi posebne naslove, kokor: „Knjha početni računске, to jest arithmetycké umení od Pithagora mudree římskeho vynalezéné (znajdene), začate a v pořadek uvedené a všecky Regulle a Exemplum skrze tyto cifry 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 vedene jevu. Naleži Frant. Vroubkovi v Bilku. R. 1820“.

V bistvenih potezah so vse računice jednake. Pred pravim računanjem se je razlagalo: Kaj je računanje, o računskih znamenjih, o izgovarjanju in pisanju števil. V prvem oddelku se je poučevalo o celih številih „stejnega druhu“ (iste vrste) t. j. s celimi števili jednoimenimi. Učili so 4 računске vrste: addirovaní, subtrahirovaní, multiplicirovaní, dividirovaní; vzela se je proba, dokaz, poskus.

V drugem oddelku so računali „s jmenovitými počty“. Pričeli so z denarjem, časovno mero i. dr. Temu je sledilo „rezolvirovaní aneb rozvrhovan“ (proračun); definirali so: „Když (kadar) věci většího jmenovaní pod menší uvádíme, tedy take pokračování slove rezolvírání“. Pri reducirovaní so postopali obratno. Kadar so se pričeli štírim računskím vrstám in imenovaním številom, prešli so k tričlencu, letnemu in družbinemu računu: regula de try, regula de try dýrekta i. t. d.

Te računice so pa še od druge strani zanimive. Vsako poglavje se prične z lepo začetnico in te so za narodni ornament zanimive.

Razven pisanih računice je tudi nekaj tiskanih. Neki spisatelj trdi, da se po njegovi računici pričeti lahko vsakdo računiti, brez kake učiteljeve pomoči. Kar pa zadeva razvrstitev gradiva, so si pa zelo podobne.

Realij sicer niso gojili v toliki meri, ko sedaj, vendar se je po nekaterih šolah mnogo in praktično poučevalo, kakor je videti iz posamnih spisov in priprav.

Iz prirodoslovja učili so se po „Methodní knihy“ o svetu, nebu, solneu, zvezdah, o prikaznih v zraku, o soleh, kovinah in polkovinah, o zeliščih in drevesih, nekaj o domačih živalih in nekaj o človeku, Filcikov „Přírodopis“ je med vsemi najzanimivejši. V zemljepisju so se učili spoznavati dežele, iz katerih obstoji Avstrija.

Iz zgodovine so se učili slike starih narodov ter spreobrnjenje malikovalcev kristijanom. Tudi gospodarstvo in zdravništvo so gojili.

Posebno bogato je zastopana muzika in petje, kar tudi drugače možno ni, ako premislimo, koliko časa so se ž njo bavili. Pelj

so vsak dan. Na jedni strani so stali alti, na drugi diskanti, pri jednih učitelj, pri drugih pomočnik, igraje na gosli ter med tednom priučila mašo za prihodnjo nedeljo.

Risanje, katero se je še le 1848. l. uvedlo, je tudi zastopano. Videti je bilo mnogo risarij učencev, seveda različne vrednosti. Barva, tinta, tuš so imeli važno vlogo. Zanimiva je šola Jos. Soukopa, seveda ne spada k stari šoli. Delili so ravne črte na kolmice, vodoravnice a šikmice, krive črte: krog, oblice (elipsa), jajčasta, srcovita, čebulovita, lečovita, stožčevita, valjasta črta.

Da so tudi v drugem deželnem jeziku poučevali, kaže množica razloženih knjig.

Uradnih spisov je tu mnogo razstavljenih, ter je moč iz njih delovanje razvideti. Med razstavljenimi je: glavni katalog, šolska matrika, katalog, opis otrok (glede pridnosti), zaznam pridnosti in napredka učencev, Prüfungs-Extract i. dr. Večina teh spi-

sov je pisanih nemško, vendar se pa nahajajo že v začetku tega stoletja češko pisani spisi.

Šolskih naznanil, imenovana „Ovedčeni, Attestatum, Attest“ zbrana je bila cela kopica ter kronologično razvrščena. Klasificirali so: naboženstvi (nekje je bil verouk razdeljen na „učeni naboženská, biblicky de-jepis in vysvetlovani sv. evangelia“ toraj na tri dele); branje (češko, latinsko, pisano); pisanje (drobno, kancelijsko — latinsko ali kurent in tiskano — hitro in latinsko); računstvo (na pamet, sè številkami); klasificirali so tudi z „dobroho vyslovovani“ (vgovarovanje), drugje „pravoslovnost, vyřeč-nost; pravidelneho a diktando psani“, po nekaterih šolah tudi pisanje iz pravopisja. Sklep je bil: „Protož tedy zasloužil do prvni (to je najviši, ker so obratno šteli) třídy (razred) o přednosti postaven byti“.

(Dalje prih.)

Slovstvo.

Novosti.

„Kjižnica za mladino“. Zadnji (12.) snopič prvega letnika prinaša dve povesti: „Hudoben tovariš“, srbski spisal Peter Dispotović, poslovenil S. G. in „Zmrzle solze na cvetkah Marije Antoinette, francoske kraljice“, spisal Chambrier, poslovenila Ljutomerska.

Ta mesec ne bo prvega letošnjega snopiča ker izide v februarju najmanj 13 tiskanih pol obsežen dvojnati snopič, ki prinese sliko, životopis in pesmi pokojnega staroste slov. učiteljev, nepozabnega Andreja Praprotnika.

To književno podjetje je končalo prvo leto z izgubo skoro 800 gld., ker je bila cena prenizka. Računalo se je na 1200 naročnikov, ki bi pokrili vse stroške a oglasilo se jih je le okolo 700. Zato je letos cena povišana na 2 gld. 40 kr. ali le na 20 kr. za vsak trdo vezan snopič, kar je še vedno prav nizka cena. Le vezilo in pošta pobereta tretjino dohodka! — Opozarjamo, da „Kjižnice“ ne dobi nikdo, kdor je ni plačal. Na upanje je upravištvo ne pošilja. — Deželni zbor kranjski je prihitel podjetju na pomoč s tem, da je sklenil kupiti 100 lanskih letnikov in prepustiti jih društvu „Narodna šola“.

Tovariši in tovarišice, še enkrat Vam priporočamo najtopleje važno tó podjetje v najizdatnejši podporo.

Slovanska knjižnica. Snopič 46. prinaša na 104 straneh srbsko povest „Ikonija, vezirjeva mati“, spisal Čeda Mijatović, poslovenil Podravski. Ta povest se prišteva najboljšim proizvodom srbske pripovedne literature in je bila že preložena na nemški in angleški jezik, srbska akademija pa jo je nagradila s prvo ceno iz Marinovičeve ustanove za l. 1891.

Tudi to podjetje, katero smo na tem mestu že večkrat ocenili, zasluži vso pozornost in podporo slovenskega učiteljstva.

Das Wichtigste aus der österreichischen Geschichte von der Gründung der Ostmark bis auf unsere Tage für Volksschulen von Al. Swetina, Oberlehrer in Miethsdorf, Post Mureck, Steiermark. Zweite verbesserte Auflage mit einer Karte. Preis 20 kr. = 40 h. Im Selbstverlage des Verfassers. Druckerei „Leykam“, Graz. To je naslov knjižici, katera je sicer namenjena nemškim šolam, a vtegne pri zgodovinskem pouku tudi dobro služiti marsikateremu tovarišu po Slovenskem.

Listek.

Iz planinskega raja.

I.

O luninem svitu.

Prvo slovnico je Slovencem spisal Adam, — — — seveda oni protestantski Adam s priimkom

Bohorič. Od tega Adama pa je tudi že preteklo mnogo let in Slovenci smo dobili že mnogo slovnice. Stritar celo trdi, da jih imamo na tisoče, kajti vsak slovenski pisatelj piše po svoji slovnici. Gotovo lep

slovniški napredek za naš skromni narodič! Najtežavniše se mi dozdeva vprašanje o ljudsko-šolski slovnici, zato je tudi vedno še-le v „toku“. Slovnica, da, ta slovnica — — — —!

Spanec objemlje mi trudno glavo, a obravnava mi je samostalnik v II. oddelku jednorazrednice, zunaj pa sije tako vablivo popoldansko jesensko sonce. V prejšnjih urah so učenci zvedeli, da so imena oseb, živali in reči samostalniki. To se občno ponovi in otroci naštevajo samostalnike. Povej mi samostalnik, ali ime osebe, živali ali reči, ti, Tone Smodir! Vprašaneec odgovori: Beseda hruška je samostalnik. Pa, kaj to pomeni? — — Učenec naglo skoči iz klopi in — smuk skozi vrata. Toda v trenutku se zopet povrne, pa s strašnim bremenom! Kakor sv. Kristof prinese na rami tisto velikansko hruško „sršenko“, ki že gotovo nad petdeset let senči njegovo domačo kočo, ter vsako leto osrečuje Smodirjev rod že do tretjega kolena s tistim nepopisno sladkim sadom v tolikej obilnosti, da se jej veje šibé. Vrata in šolska soba se razširita, smeje jo postavi pred klop poleg sebe.

Teranov Miško je na vrsti. Doma je bil oni dan sam s starim očetom, ki je mirno pušec svojo pipico sedel za mizo, deček pa je pridno zibal kričečo sitno sestrico Barbiko. Naposled je ta utihnila in oni je nehal zibel „drajnati“. Z obema ročicama je podprl modro in kodrasto glavico, ter nekaj časa neprestano zrl dedu v obraz, kakor bi kaj nenavadnega premišljeval. Slednjič odpre rubinasta usteca z ljubkim nasmehom rekoč: „Vi, dedček, ste samostalnik, učitelj so tako rekli“. — „Neumnež, neumni!“ zamrmrajo stari oče, ter se obrnejo proti oknu in unuček ni vedel, ali ta priimek velja njemu ali gospodu učitelju. — In zdaj mi zopet čvrsto pove: Beseda „ded“ je samostalnik, smukne skozi vrata, ter za roko privede svojega ljubega dedka, ki s smehljajočim prijaznim obrazom, kakor je navada starim ljudem, stopi v šolsko sobo, ter sede k otrokom, kakor bi bilo to kaj navadnega. — V zadnjih klopéh nastane nemir in jasen smeh. Dva nepogojneža izgineta pod klop, a takoj se zopet dvigneta, prvi privleče na dan žabo, držeč jo za skok, drugi pa ima v roki zvijajočo se belouško. Drug za drugim povesta: „Beseda ‚žaba‘ je samostalnik, beseda ‚belouška‘ je samostalnik“. — Zdajci nastane huđa gonja po šoli. Zagledali so miš, sedaj velja tudi ta samostalnik v roke dobiti. A glej, na oknu se prikaže mačka, ki se takoj spusti za miško, otroci pa za mačko. V prahu in potu ulové obé živali, ter ju predstavijo kot samostalnika. Mir nastane za nekoliko časa, kakor da bi jim samostalniki pošli. Opomnim jih na imena rokodelcev. Precej se vzdigne

deklica, ter zakliče: „Beseda ‚zidar‘ je samostalnik!“ ter pripelja za roko svojega očeta Krepeliča, ki nam vsako leto pobeli šolske stene. Ne dolgo za tem in nekdo se spomni čevljarja in v trenutku stoji pred menoj vaški čevljar Krpec z veliko častljivo plešo na glavi, ter z zadovoljstvom ogleduje na mojih čevljih krpe, katere je pred tednom dnij prišil z velikanskimi šivi „tako lepo, kakor bi jih prilimal“.

In tako je šlo naprej in šola se je polnila, samostalniki so se množili, da bi lahko s pesnikom rekel: „Wer nennt die Namen, die gastlich hier zusammenkamen“. A kaj si je izmislila ona rudečelasa glava Homščakova, gotovo kaj posebno zlobnega, ker so se mu usta od smeha zaokrožila skoraj tja do ušes. „Učitelj so samostalnik!“ zakriči ta učenec, približa se mi, prime me za roko in hočeš ali nočeš, moram iti med množico samostalnikov. Kako me je ogledovala vsa ta častita družba, češ kot samostalniki smo si vsi jednaki. Mimo šole pripiska nekdo s piščalko. To je vaški bebec Narobé. Takoj so ga zvalili otroci v šolsko sobo, ter ga predstavijo kot samostalnika. Ta pa nam zapiska okroglo in veselo pesem. A kaj to? Tla pod nogami se nam izpodmikavajo in sučejo, v malih trenutkih je vse v divjem plesu. Vpijem in velevam: mir! Vse zastonj. Lovim Narobeta, da bi ga potisnil skozi duri. Zaman, visoko privzdigujoč pete pleše in dirja in piska, kakor da bi popolnoma obdivjal, ter se mi spretno izomika. Hočem zapustiti šolsko sobo, a ne morem, poprosim dobrega duha, naj me odnese od tod, če tudi na obali črnega ali rudečega morja. Uslišal me je. — — — —

Na nebu je prekrasno sijala luna, ter mi razsvetljevala mojo sobo. Pred menoj na mizi pa se je pretakalo črno in rudeče morje — črna in rudeča tinta iz mojih tintnikov.

O mraku sem sedel v sobo in premišljeval ljudsko-šolsko slovnico, ter pri tem zadremal. Luna je vzšla, delovala na moje možgane in mi natvezla te čudne slovniške sanje. V teh živih sanjah sem prekopicil vse, kar je bilo na mizi.

Isti humor, katerega sem v sanjah doživel, poraja in deje se v otroških dušah, ko jim razlagamo pojem samostalnika. Čez nekaj tednov jim ni to več humoristično, ne mično, ampak suhoparno, zato jim samostalniki niso več stari ljubki znanci. Mi pa se čudimo, da je ta vednost o samostalniku tako hitro izpuhtela, ter ostala samo v najbistrejših glavicah, ne pomislimo pa, da je tak slovnični pouk — a dato sholastiške dobe — prehitel za nežno mladino drugega šolskega leta, za otroke, ki še žive v sami konkretnosti, ter ne morejo uporabiti abstraktnosti.

Kdor pa je drugačnega mnenja, naj si pa misli, da me — luna trka. Svantevidsky.

Društveni vestnik.

Črešnice pri Celju. (Glavni zbor učit. društva za celjski in laški okraj 5. jan. t. l.) Prvo letošnje zborovanje nam je pokazalo, da smemo v bodoče društveno leto staviti najlepše nade; kajti vdeležilo se ga je 32 udov, med njimi tri zastopnice krasnega spola (gospdč. Böhm, Kovačič, Orač), poleg tega nas je počastil tovariš g. Rošker iz šmarnskega okraja, ki se je kot naš skoraj redni gost pri nas tako udomačil, da ga vselej pogrešamo, kadar ga ni v naši sredini. Z veseljem smo pozdravili zopet novega uda, g. J. Tratarja, pom. učitelja za celjski pol. okraj. Vse zborovanje je bilo prav zanimivo in živahno in je kljub temu, da smo iz preobširnega vspremeta izpustili podavanje g. Zidarja, trajalo cele tri ure.

Ko so pevci odpeli pesmi „Pri slovesu“ in „Eno devo le bom ljubil“, je predsednik, g. A. Brezovnik otvoril zborovanje ter je v svojem nagovoru izrazil veselje na tako obilni vdeležbi, zaklical vsem zbranim veselo in srečno novo leto in v prijaznih besedah pozdravil gosta in novega uda.

Obravnavalo se je več društvenih reči, od kojih naj omenim nastopne:

a) Nj. ekselencija c. kr. namestnik marki Bacquehem se je na udanostno izjavo, katero mu je društvo o priliki zadnjega zborovanja brzojavilo, zahvalil z nastopnim pismom: „Mit dem besten Danke für die freundliche Begrüssung des geehrten Lehrervereins für die Schulbezirke Cilli und Tüffer verbinde ich die Versicherung, dass ich stets bemüht sein werde, die Interessen der Schule und der Lehrerschaft zu fördern“.

b) G. Brezovnik, je poročal, da je prispevek, katerega je banka „Slavija“ društvu lansko leto poslala, premajhen, kajti v društvenih listinah je našel dopis direktorja „Zaveze“ od 18. sept. 1890, s katerim se je društvo obvestilo, da banka „Slavija“ vsled dogovora z upravnim odborom „Zaveze“ od 6. sept. 1890 dovoljuje nastopne nagrade: „Zavezi“ 1 $\frac{1}{4}$ % opravnine jedenkrat za vselej pri vsakem zavarovanju, katero se je sklenilo s kakim zavezinim udom, učit. društvom pa 3% opravnine od vseh tistih zavarovanj, ki so se sklenila po dovršenem dogovoru in 2% pa od zavarovanj, sklenjenih pred dogovorom.

c) Oziraje se na oklic predsedništva „Zaveze“ gledé na podpiranje mladinske knjižnice se je vnel živahen razgovor; povdarjalo se je, da si ima vsak učitelj šteti v častno dolžnost, delovati na to, da bo njegova šola naročena na to knjižnico; a vrh tega naj bi jo pa učitelji podpirali tudi na svoje stroške. Zato se je sklenilo, da bo poverjenik za mladinsko knjižnico, g. Krajnc odslej na društveni račun naročeval ne več po pet, nego po deset iztisov vsacega snopiča, ter iste razpečaval pri društvenih zborovanjih.

Tajnik, g. Brinar se je v svojem letnem poročilu najprvo spominjal žrtev, po katere je neizprosna smrt v pretečenem letu posegla v našo sredino, namreč: častnega člana, ravnatelja Andrej-a Praprotnik-a, preblagega tovariša, zlatega prijatelja, mnogoletnega blagajnika in pospešitelja društva, Boštjan-a Kregar-ja in pokojnega tovariša Fr. Stauer-ja. Blag jim spomin! — Veselje in ponos nas mora navdajati, ako se v duhu ozremo nazaj na delovanje društva v dobi pretečenih 10 let. Škodeželjno so se pred kakimi desetimi leti še posmehali naši neprijatelji hirajočemu društvu, menéč, da zdaj in zdaj mu bo odzvonilo. Pa varali so se. Društvo stoji na zdravi podlagi; od leta do leta je napredovalo in letos je dospelo tako visoko, da se po pravici sme imenovati izmed prvih učiteljskih društev na Slovenskem. — O začetku leta je bilo nastopno število udov: 1 častni in 48 pravih. Žal, da smo bili prisiljeni izbrisati tudi letos precejšnje število takoimenovanih pseudo-udov, t. j. takih, ki niso niti dohajali k zborovanjem, niti plačali letnine. Vsled smrti, oziroma vsled preselitve v drug okraj smo izgubili 1 častnega in 3 prave ude; temu nasproti je pa na novo pristopilo 20 udov. Tako šteje društvo ob početku novega leta 0 častnih in 54 pravih udov. Z veseljem konstatujemo, da je med njimi 10 zastopnic krasnega spola. Upamo, da bodo vztrajale še za naprej in da bo njihov vzgled privabil še več drugih učiteljic v naše kolo! — V vsem letu je bilo 7 zborovanj, ki so bila razun prvega, kojega se je vdeležilo samo 11 tovarišev, izvanredno dobro obiskovana. Naj govore števila! Pri vseh zborovanjih je bilo 192 vdeležencev, torej jih pride povprečno na jedno zborovanje 27. Vdeležba gledé na posamezne ude je bila nastopna: pri vseh sedmih zborovanjih so bili navzoči 3 (gg. Brezovnik, Brinar, Čulek) pri šestih 7 (gg. Gnus, Gradišnik, Kvac, Logar, Stukelj, Žmave), pri petih 6, pri štirih 5, pri treh 4, pri dveh 13, pri enem 18 in pri nobenem 4. Da je število eno- oziroma dvokratne vdeležbe precej veliko, je krivo to, ker je mnogo udov pristopilo med letom, nekateri še le proti koncu leta. Prepričani smo tudi, da bi se bil marsikateri ud večkrat vdeležil, da ni bil prisiljen iz opravičenih razlogov izostati. Šole, ki niso bile celo leto pri nobenem zborovanju zastopane, so nastopne: v celjskem okraju edino Doberna, v laškem pa: Jurkloster, Laško, Sv. Jedert, Sv. Katarina, Sv. Marjeta in Sv. Miklavž. S priobčenjem teh preglednih podatkov nismo hoteli nikogar žaliti, nego naš namen je blag, namreč: pri cenjenih tovariših in tovarišicah vneti zanimanje za društvo in jih spodbuditi k rednemu obiskovanju zborovanj. — V celem letu je bilo 8 raznih podavanj; 2 poročili, eno o glavni skupščini „Zaveze“, drugo pa o onej „Lehrerbund-a“; reševala se je obilica društvenih reči in izposlovalo

se je več nasvetov; poleg tega se je reševalo 8 različnih vprašanj iz „naše vprašalne škrinjice“. — Pri vseh zborovanjih smo opazovali hvalevredno zanimanje in ognjevit navdušenje; a tu gre v prvi vrsti zasluga vrlemu predsedniku, g. Brezovnik-u, ki ni le skrbel za zanimive vsporede, nego je tudi umel s posebno spretnostjo oživljati razprave; — tudi društveno petje je napredovalo; tukaj pa gre zahvala pevovodji, g. Čulek-u, ki se je v tem oziru mnogo žrtvoval. — Pri glavni skupščini „Zaveze“ je bilo društvo zastopano po gg. Brinar, Gnus, Gradišnik, Petriček, Troha, Stukelj, Šah, pri onej „Lehrerbund-a“ pa po g. Iglar-ji. —

Med drušveniki je vladala odkritosrčna ljubezen; utrjevali smo stara in sklepali nova prijateljstva. Hinavstvu, klečeplaztvu, veteranjaštvu i. t. d. ni bilo prostora med nami; a delovali smo na to, da bi bil vsak izmed nas čist in jeklen značaj. Ob večih primernih prilikah smo izrazili svojo pokorščino do višjih šolskih oblastnij, kakor tudi nismo opustili nobene ugodne prilike, da ne bi izrazili naše najgloblje zvestobe in udanosti do naše prevzvišene vladarske rodovine.

Bog daj, da bi bilo tudi novo društveno leto tako veselo in plodonosno.

Društvena blagajnica, kaže 24 gl. 80 kr. prebitka; pregledovalcem društvenih računov so se izbrali gg. Logar, Plavšak in Šah.

Predno se je vršila volitev novega odbora, je predsednik zahvalil vse soodbornike za njih podporo, kakor tudi vse one društvenike, ki so pripomogli, da je društvo v pretečenem letu gmotno in moralno tako lepo napredovalo. V vrsto onih udov, koje je že o priliki lanskega glavnega zbora postavil v izgled kot marljive in delavne društvenike, je letos še pridjal g. Čulek-a, ki se je odlikoval se svojo požrtvovalnostjo.

V novi odbor so se izvolili gospodje: Anton Brezovnik, predsednik; Armin Gradišnik, podpredsednik; Francišek Brinar, tajnik; Lovro Šah, blagajnik; Francišek Krajnc, arhivar; Jožef Čulek, pevovodja; Anton Gnus in gospodična Marija Orač, odbornika.

Udnina ostane še za naprej 1 gl.; za tekoče leto si društvo naroči Popotnik, Učit. Tovariš, Pedagogiški letnik, Ljubl. Zvon in knjige Slov. Maticе.

Kakor je bilo že o vsporedu v zadnji št. Pop. omenjeno, je nekdo poslal za našo vprašalno škrinjico vprašanje: „Kako naj učencem metodično razjasnim rač. 3. str. 45 v V.“ računici ali rač. 6. str. 78 v III. stopnji nove tridelne računice? Rešil ga je na prav umeven način g. Gnus, rekoč: obleko dobi za 2 meseca, torej bi dobil za ostalih 10 mes. 90 gl., za 1 mes. 9 gl. i. t. d. Podobno se sklepa tudi pri dotičnem računu v novi izdaji. — Vprašanja naše vprašalne škrinjice se morda marsikomu zde premalenkostna; toda pomisliti moramo, da to, kar

je jednemu popolnoma jasno, drug ne razume in narobe.

Prav živahen razgovor se je vnel o podpori za „Popotnik“; sklenilo se je, da se bodo pri vsakem zborovanju po poverjeniku g. Brinarju pobirali v ta namen darovi, kateri se bodo pogojno svoječasno poslali upravništvu.

O binkoštnih počitnicah bomo praznovali društveno 25letnico in se je v ta namen izvolil odbor, obstoječ iz osmerih članov, ki ima oskrbeti potrebne predpriprave. Nadejamo se, da bo tudi vsak posamezen društvenik po svojih močeh sodeloval, da se bo ta slavnost dostojno praznovala.

Prihodnje zborovanje bo 2. febr. t. l.

Brinar.

Gornjigrad. — Naše učiteljsko društvo imelo je svoje glavno zborovanje dne 30. decembra m. l. v Gornjemgradu. Radi nenavzočnosti g. predsednika, predsedoval je njegov namestnik g. Dedič, ki srčno pozdravlja navzoče, ter v svojem nagovoru spodbuja člane k složenemu delovanju.

Reševaje dnevni red se

I. Zapisnik zadnjega zborovanja prečita ter odobri.

II. Predsednik predloži nabiralno polo za ml. knjižnico, tu vpraša, kaj naj bi se storilo. Gospod Kocbek predlaga, naj bi učitelji-voditelji skrbeli, da si vsaka šola naroči najmanj dva iztisa.

Predlog se sprejme soglasno.

III. Gospod blagajnik poroča o računu pretečenega društvenega leta, ki se po dveh pregledovalcih odobri in potrdi.

O tej priliki predlaga g. Kocbek, naj bi društvo poizvedelo, koliko članov in za koliko svoto je zavarovanih pri banki „Slaviji“ — in od katerega časa. Obrnilo bi se potem do banke, da plača obljubljenih 2% društvu. Predlog se seveda z veseljem sprejme. Dobro bode, kar dobimo! —

IV. Vršila se je volitev novega odbora. Izvolili so se gg. Fr. Kocbek, predsednikom, M. Dedič, podpredsednikom in blagajnikom, K. Jeranko, tajnikom, A. Žagar in J. Fischer pa odbornikoma.

V. Razprava o „savinjskih planinah“ (domovinosl. slika) g. Fr. Kocbeka pride prihodnjic na dnevni red.

VI. Raznosterosti.

Gosp. Kocbek nasvetuje naj skrbi društvo v prihodnjem društv. letu vedno za zanimiv dnevni red, ter naj bi se v to svrhu razpravljala vselej dva referata. G. Jeranko predlaga še k temu uvesti hvaležno in zanimivo točko — „vprašalno škrinjico“. Oba predloga se soglasno sprejmeta.

Sklene se še nadalje določevati čas in kraj zborovanj vedno od slučaja do slučaja.

Ko se slednjic določi prihodnje zborovanje na dan 1. aprila Vel. sredo.) zopet v Gornjemgradu, zaključji g. predsednik zborovanje. — J.

Iz ljutomerskih goric. Društveno zborovanje dne 9. jan. je bilo prav dobro obiskovano; zbralo se je 18 članov. Predsednik nadučitelj Robič nagovori zborovalce blizo tako-le: „Z današnjim zborovanjem smo nastopili 25. društveno leto. Ponudi se mi prilika, da iz nova povabim vse društvene člane, da zvesti ostanejo društvemu namenu. Ni pa zadosti, da smo člani le na papirju, marveč treba je pokazati dejansko, da smo si svesti vzvišene-poklica, da nam je mar za nadaljevalno izobraženje. To pa pokažemo najbolj s tem, da tudi v prihodnje marljivo obiskujemo društvena zborovanja, da preskrbimo za primerna prednašanja in gojimo kolegijalnost. Že današnja mnogobrojna udeležba je dobro in veselo znamenje za novo društveno leto, v katerem Vas prav pristrčno pozdravljam, želeč društvu prav lepega vspeha pri lepem namenu! (Odobravanje).

I. Prečita in odobri se zapisnik zadnjega zborovanja z dne 5. dec.

II. Predsednik prečita 2 dopisa „Zaveze“,

a) v zadevi „Knjižnice za mladino“ ter razdeli med zborovalce dotični oklic; b) v zadevi članov-zavarovancev pri banki „Slaviji“.

III. Gospod Vrščaj poroča o Gauby-jevi knjigi: „Das Rechnen im ersten Schuljahre“. Poročevalec je z nekaterimi vzgledi pokazal postopanje pisatelja. Pokazal nam je, kako Gauby postopa pri počitovanju števil, seštevanji, odštevanji (kjer je rabil namesto besede „manj“ krepko „proč“ za minus) „množenji, deljenji“ in razvijanji pojma „desetica“. Vsa ta postopanja so osnovana na pravi podlagi, da se ugotovi zahtevi: pouk bodi nazoren in psihološki. Posebno številni obseg od 10 do 20, kjer se pisatelj ne drži progresivnega postopanja kakor Močnik, je jako dobro urejen. Konečno je poročevalec priporočal knjigo vsem začetnikom, za katere je izborna vodilo, kakoršnega so začetniki ravno potrebni. Kdor torej uči v prvem šolskem letu ter si Močnikove računice ne zna tolmačiti, naj seže po Gauby-jevi knjigi.

IV. Nadučitelj Robič nadaljuje svojo prednašanje o izobraževalnih sredstvih. Pokazal nam je, kako naj si učitelj nabira vednosti v šoli, zunaj šole in pri svojih sotrudnikih. Treba je učitelju k temu zmožnosti ostrega opazovanja. Svetovati je učitelju, da ima svoje ročni dnevnik, v katerega naj zapisuje: a) posebne prikazni na sebi in na svojih učencih; b) opazovanja o čutiljivosti, temperamentih in značajih; c) zvednosti o pouku, vzgoji in disciplini, prijetne in neprijetne dogodke, pogrške in pomote, misli in mnenja i. t. d.

V takšnem dnevniku naraste učitelju s pravnim zapisovanjem s časoma bogati zaklad, katerega naj potem vporablja v svoj prid, v prid šole in svojih učencev. Dobro je tudi, ako učitelji v prostem času prostovoljno drug drugega, oziroma druge šole obiskujemo in svoje sotovariše — ako mogoče

— tudi pri učnem delu opazujemo in se z njimi pogovarjamo o tem, kar je šoli v prid. S takimi kolegijalnimi pogovori in hospitacijami si nabereimo mnogo izkušenj za šolsko prakso, kar je v korist našemu nadaljevalnemu izobraževanju; tega se je govarnik sam prepričal, ko je v poprejšnjih letih obiskal že mnogo spodnještajerskih šol in sotrudnikov, katere še zmerom ohranja v prav dobrem spominu.

V. Določi se prihodnje zborovanje na četrtek 6. febr. — Po zborovanju smo se zbrali v čitalničnih prostorih v kolegijalni in zabavni pogovor. Tukaj sta se nam pridružila veleč. gg. veroučitelja Ozmeč (Ljutomer) in Plepelec (Sv. Miklavž), katere sta pri tej priložnosti našemu društvu pristopila kot prava člana. Tako naše društvo vedno močnejše postaja, kar je dobro in veselo znamenje! Na svidenje 6. febr.!

Ljutomer. (Vabilo) k mesečnemu zborovanju učiteljskega društva v četrtek 6. febr. ob 10. uri v Franc-Jožefovi šoli. Vspored: I. Zapisnik. II. Naznanila in poročila. III. Prednašanje o spoznanju nalezljivih boleznih pri otrokih (gospod dr. med. Mihalič). IV. Nasveti. K obilni udeležbi uljudno vabi predsednik.

Hum pri Ormoži. (Vabilo.) Učiteljsko društvo za ormoški okraj ima v nedeljo 2. februarja t. l. ob 11. uri dopoludne v šolskem poslopji ormoškem svoje glavno zborovanje po tem-le vspredu: 1. Zapisnik, dopisi. 2. Domovinoslovje v ljudski šoli. Predava c. kr. okrajni šolski nadzornik in ravnatelj gospod Ivan Ranner. 3. Poročilo odborovo o društvenem delovanju v pretečenem letu. 4. Volitev novega odbora. 5. Razni nasveti. Z ozirom na imenitnost glavnih zborov sploh in na predavanje gospoda nadzornika posebej prosi in pričakuje prav obilne udeležbe odbor.

Vojnik. (Vabilo.) Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj ima v nedeljo dne 2. svečana ob 10. uri dopoludne v celjski okoljski šoli svoj mesečni zbor. Dnevni red: 1. Petje. 2. Zapisnik. 3. Društvene zadeve. 4. Poročilo društvenih preglednikov. 5. Spisje v 3. in 4. šol. letu po Fr. Frischevi metodi; razlaga gosp. Fr. Zidar. 6. Iz naše vprašalne škrinjice. 7. Nasveti. — Gosposlavlno odbora (Kranjc, Petriček, Kramar, Čulek, Munda, Žmavc, Vrečer R.) snidejo se pol ure pred zborovanjem. — K obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

Maribor. (Vabilo.) Učiteljsko društvo za mariborsko okolico ima v četrtek, dne 6. februarja svoj letošnji glavni zbor po tem-le vspredu: 1. Zapisnik in dopisi. 2. „V spomin Pestalozzi-ju“. Govor. 3. Poročilo odborovo o društvenem delovanju v preteklem letu. 4. Volitev novega odbora. 5. Nasveti.

Začetek ob 10. uri dopoludne. Pred glavnim zborom — ob devetih — ima odbor svojo sejo in se odborniki prosijo, da pridejo polnoštevilno.

K obilnej udeležbi uljudno vabi predsednik.

Dopisi in druge vesti.

Tudi s Kranjskega. (Raznotere raznote-rosti). „Hvala Bogu! volitve so končane“, vzdihnil je marsikdo, ko je zvedel po raznih časopisih izid volilne zmage. To je bil čas boja in znoja, čas fraz in lažij, čas obrekovanja in hvaljenja. Ko bi se dobil kak podjetnik, da bi zbral in v posebnej „knjižici“ izdal vse razne dogodke, ki so se vršili v času tega boja, obogatil bi, in „knjižico“ bi ljudje raje prebirali, kakor najzanimivejši popis „francosko-nemške“ vojske ali pa „okupacijske prijetnosti“ naših vrlih kunovcev. — Volitev bi se ne dotikali, ko bi tudi mi „učiteljske pare“ ne bili prizadeti. Najprej moramo odločno protestovati proti tako nedostojni polemiki, ki jo je bilo brati v najstarejšem našem dnevniku proti poslancu-učitelju. Gospodje, učitelj kot poslanec v deželni zbornici pač ni nikomur odgovoren kot učitelj, temveč kot poslanec jedino le svojim volilcem. Drugo dobroto ima kranjsko učiteljstvo od teh volitev, da se je mnogim učiteljem priznala volilna pravica. Kakor je bilo čitati v listih, je logaško okraj. glavarstvo pripoznalo volilno pravico s posebnim dopisom na vloženo prošnjo. Po mnogih krajih pa gospodje okr. glavarji še sedaj ne znajo tolmačiti onih š. Nek tovariš, kojega je okraj. glavarstvo izbrisalo iz imenika volilcev, se je pritožil na vis. dež. vlado, koja je v teku 48 ur ugodila pritožbi, akoravno dotičnik prebiva skoro na koncu sveta. Nek g. okr. glavar je zaukazal izbrisati iz imenika volilcev imena tovarišev s kratko opazko, da nimajo učitelji sploh pravice voliti. Mimogrede bodi povedano, da so temu gospodu svoj čas poklonili učitelji album s slikami v znak spoštovanja. Dobro je torej bilo, da je „Zaveza“ ulezila primerno prošnjo v ta namen, da se bode potem zakon vsaj prav tolmačil. — Nekaj dni pred volitvami smo dobili v roke znani Kiehmansseggov ukaz. Drug sličen ukaz je pa spremljal mnoge tovariše, ki so bili oni čas premeščeni na novo mesto, seveda, kakor „Begleit-adresse“ glaseč se: N. N. je dobil službo v N. voliti ima N. N. ali se pa volitve vzdržati. (punctum). N. N. — Po volitvah je bilo tudi nekaj tovarišev prestavljenih iz — službenih oziror.

V nekej št. „Slovenca“ piše nekdo o nalogi kraj. nadzornikov. Pisec onega sestavka mora skoro gotovo biti sam kak tak nadzornik. Pisec omenja v dotičnem sestavku nekega ukaza okr. šol. sveta v Račoveljci, v kojem se naroča krajnim šol. nadzornikom, da naj pazijo na to, da se učitelji drže natanjko urnikov, kako je s šol. vspehom in mnogo sličnega, ter naj poročajo okr. šol. svetu. Pisec na to piše, da naj dež. šol. svet ta ukaz ali razveljavi ali pa raztegne na vse ostale šol. okraje. — To smo kukavice mi šolniki, naša prisega o izpolnjevanji postav o nastopu naše službe toraj pri mnogih omikancih nima prav nič veljave, to smo

grozni brez značajneži! In potem naj vživamo zapiranje pri preprostem narodu! — Pri nas se službe tudi po posebnem receptu oddajajo. Primerja naj se le nekaj vzgledov, recimo na Kočevskem. Deviza pri oddaji je: protekcija. — Meseca decembra smo dobili nagrade za kmetijski pouk, pa prav knežje. Dosti nismo bili dobili večjih, kakor naši deželni poslanci dobe na dan „diät“ — — — Nekaj jih pa še „boh lonaj“ ni prejelo za celoleten trud. To je pravica in spodbuda do dela!

Koncem leta je bil tudi občini zbor „Slov. učit. društva v Ljubljani“. Razpravljali smo marsikaj. Prav umestna je bila točka „kako naj praznuje slov. učiteljstvo petdesetletnico vladanja našega milega vladarja?“ Ali nikakor se ne moremo ogrevati za Dimnikov predlog. Plače naše so še tako skromne, da našim domačim potrebam komaj zadoščajo. Če bi hoteli vstrezati vsem tem zahtevam, katere nam naloži ta ali oni „v gmotnem oziru dobro podprti tovariš“, potem bi morali imeti res še jedenkrat tako plačo. Ako pa ne izpolnjuješ, si pa sebičnež. Gosp. tovariš to ne gre; daj, daj, pa zopet daj — a ne vpraša te pa — kje boš dobil? — Dobro in umestno bi bilo, ko bi kak tovariš nasvetoval kaj drugega, kako bi praznovali pomenljivo slovesnost našega ljubljenege vladarja. Ustanove naj pa ustanavlja kranjska hranilnica, ki sedi na milijonih, ne pa mi reveži, ki še naročnine našim listom plačevati ne moremo. — Tudi radi novega deželnege društva se je sklenilo vso stvar izročiti odboru v pretres, da pri prihodnjem obč. zboru poroča o tem. Tovariši, ne gojimo separatizma, imejmo pred očmi vedno in povsod interes v s e g a slovenskega učiteljstva, pa ne samo posameznikov!

Med svet slovenski je prišla zopet jako koristna knjiga „Domača vzgoja“, prav pripravna za slovenske matere. — O knjigah pedagogičnega društva se nič ne sliši; jih bomo pač dobili za l. 1895?*) — Visokemu dež. šol. svetu se pa drznemo staviti ponižno vprašanje, kedaj vendar dobimo ono berilo za ponavljalne šole, radi kojih se je sklicala neka enketa, mislimo da l. 1892? △

V c. kr. deželni šolski svet goriški je izvoljen dež. poslanec dr. Henrik Tuma.

Častnim svojim članom imenovalo je „učiteljsko društvo za breški in sevniški šolski okraj bivšega okr. šolsk. nadzornika in sedanjega gimnazijskega ravnatelja g. Mihajela Zavadlala.

(Pravila za življenje.) Sloveči francoski pisatelj Aleksander Dumas sin, ki je pred kratkim

*) Če smo prav poučeni, se letopis 1895 že tiska. Ured.

umrl, veli: Hodi vsaki dan po dve uri; spi vsako noč po 7 ur; leži k počitku, kadar si zaspan; vstani čim se prebudiš; jej le tedaj, kadar si lačen in pij le tedaj, kadar si žejen, a oboje vedno le polahko. — Govori le, kadar je treba; ne piši ničesar, kar ne bi mogel podpisati in ne stori ničesar, kar ne bi smel povedati v javnosti. Ne zabi nikdar, da se bodo drugi zanašali na te, a tebi ni nikdar treba zanašati se na druge. — Ne ceni denarja ne več ne manj nego je vreden: denar je dober služabnik, toda slab gospodar. Opuščaj vsakemu v naprej, ne preziraj ljudi, ne sovraži jih in ne posmehuj se jim. Trudi se, da bodeš v vsem jednostaven, da postaneš koristen, da ostaneš svoboden. Kadar mnogo trpiš, poglej svojemu trpljenju naravnost v lice, ono te bode vsikdar mnogo naučilo.

[Šole v Sibiriji.] Tekom poslednjega desetletja pomnožilo se je število cerkvenih občinskih šol v Sibiriji neverjetno naglo. V tem, ko je bilo l. 1884. po vsej Sibiriji le 5 takih šol, bilo jih je l. 1894. že 655, učencev in učenk pa 12.978. — Osnovnih šol, (v katerih se uče otroci le pisati in čitati), bilo je l. 1890. v Sibiriji le 453 s 5417 otroki obojega spola. Leta 1891. naraslo je teh šol na 504 s 6017 obiskovalci, a leta 1894. bilo jih je že 800! Torej se je v poslednjih desetih letih pomnožilo število cerkvenih občinskih šol in osnovnih šol v „grozni barbarski Sibiriji“ za 239 odstotkov! Vsega šteje Sibirija dandanes 2522 šol (med temi 330 meščanskih) z 173.306 gojenci. — Sibirija ima okolo 6,300.000 prebivalcev, torej pride jedna osnovna šola na 2486 duš, in to je v barbarski Sibiriji!

[Z revolverjem v šoli.] Nadepoln deček Sydney Marks v Novem Jorku je obiskal ljudsko šolo. Deček se le 13 let star, čital je že mnogo senzacionalnih romanov. Nedavno je hotel na vsak način zapustiti razredno sobo, ali učiteljica mu ni v to dovolila. „Ne smeš sobe zapustiti“, mu je rekla. „O, to hočemo videti“, rekel je paglavec in iz žepa potegnil je velik revolver ter pomeril na učiteljico. Ta je vpila na pomoč, učenci so bili pa v velikem strahu; a upitje učiteljice ni motilo dečka, z revolverjem v roki je zapustil šolsko sobo in se podal v igralno sobo v prvo nadstropje, kjer ga je našel nadučitelj. Ko je ta hotel dečka prijeti, je paglavec segel v žep po revolver, hitro ga je učitelj

popal in odnesel v svojo sobo in vzel nabit revolver, na kar so paglavca spodili iz šole.

(Popotnikov koledar.) Na razna vprašanja in naročila nam je javiti, da „Pop.“ koledar za 1896. l. ni izšel.

Prošnja.

„Društvo učiteljev in šolskih prijateljev logaškega okraja hoče jeseni postaviti nagroben spomenik rajnemu svojemu predsedniku V. Ribnikarju. Ker pa prispevki logaškega učiteljstva nikakor ne zadostujejo za pokritje stroškov nagrobnega spominka, in sicer takega, kakoršnega je zaslužil v resnici uzorni ta mož, obrača se podpisano predsedništvo do vsega slovenskega učiteljstva, kakor sploh do vseh znancev in prijateljev nepozabnega nam tovariša Vojteha Ribnikarja, z uljudno prošnjo, da vsakdo po možnosti pripomore za pokritje nagrobnega spomenika. — Darovi naj se pošiljajo na naslov: L Šega, učitelj v Dol. Logatcu. — Imena darovalcev priobčevala se bodo v „Učit. Tovarišu“ in „Popotniku“.

Predsedništvo „društva učiteljev in šol. prijateljev logaškega okraja“ v Planini, dne 15. jan. 1896.

I. Šega s. r.

Jos. Bénédek s. r.

t. č. tajnik.

t. č. predsednik.

Prošnja.

V šoli na Humu namerava se ustanoviti z učiteljsko knjižnico — ljudska knjižnica, ker se od leta do leta množi čitanja željni narod. V to svrho prosita podpisana blage domoljube in druge prijatelje, da blagovolijo darovati vsak po možnosti nekaj primernih knjig ter jih poslati šolskemu vodstvu.

Darovalci se vpišejo v spominsko knjigo in se njih imena tudi objavijo.

Na Humu pri Ormoži, dne 18. januarja 1896.

Martin Ivanuša,
načelnik kr. šol. sv.

Anton Porekar,
nadučitelj.

Zahvala.

Gospod Vekoslav Mikl, veletržec v Ormoži je daroval majhnim ubogim šolarjem na Humu mnogo rokavic in zvezkov — za kar se mu v imenu revne šolske mladine najtopleje zahvaljujeta

Martin Ivanuša,
načelnik kr. šol. sv.

Anton Porekar,
nadučitelj in vod. šole.

Na Humu, 17. januarja 1896.

Razpis natečajev.

Oznaniilo.

Št. 32.
1.

Na četirirazredni narodni šoli pri Sv. Lorencu nad Mariborom je stalno oziroma začasno namestiti služba podučitelja.

Z isto so združeni dohodki 3. plačilnega reda, pravica do prostega stanovanja in kurjave ter do krajne priklade 60 glđ. na leto.

Prosileci za to mesto naj pošljejo svoje prošnje, opremljene za zrelostnim oziroma tudi s spričevalom usposobljenosti poučevanja in z dokazom avstr. državljanstva do 15. februarja t. l. krajnemu šolskemu svetu pri Sv. Lorencu.

Okraj. šolski svet v Mariboru, 13. jan. 1896.

Predsednik: Kankowsky s. r.

Št. 16.

Oznanilo.

I. Na trirazredni narodni šoli v Studencih blizu Maribora je namestiti stalno oziroma začasno služba podučitelja. Z isto so združeni dohodki tretjega plačilnega reda.

Prosilci za to mesto naj pošljejo svoje prošnje, opremljene z zrelostnim oziroma tudi s spričevalom usposobnosti podučevanja in z dokazom avstrijskega državljanstva do 15. februarja krajnemu šolskemu svetu v Studencih.

Okr. šol. svet v Mariboru, dne 13. jan. 1896.

Predsednik: Kankowsky s. r.

Št. 11.

Podučiteljska služba.

II. Na petrazrednici z dvema paralelkama v Slov. Bistrici ima se do Velike noči namestiti služba provizoričnega podučitelja.

Prosilci naj vložijo svoje redno opremljene prošnje predpisanim potom do 15. februarja 1896 pri krajnem šolskem svetu v Slovenski Bistrici, a morajo po zreloizpitem spričevalu dokazati, da znajo poučevati v obeh deželnih jezikih.

Provizorični podučitelj dobiva letno plačo po II. plačilnem redu in sme se nadejati stranskih dohodkov na tamošnji obrtni šoli.

Okr. š. svet v Slovenji Bistrici, 13. jan. 1896.

Predsednik: Kankowsky s. r.

Št. 9.

Nadučiteljska služba.

III. Na trirazrednici pri Sv. Barbari blizu Vurberga ima se do Velike noči namestiti stalno nadučiteljska služba.

Prosilci naj vložijo svoje prošnje redno opremljene z zreloizpitem spričevalom in s spričevalom učne usposobljenosti, po katerem se mora ob enem dokazati veronauk, nadalje z dokazom avstrijskega državljanstva, predpisanim potem vsaj do 15. februarja 1896 pri krajnem šolskem svetu Sv. Barbare.

Plača je postavno določena po 3. plačilnem redu, stanovanje prosto, oziroma nadučitelj dobiva 25% najnižje letne plače za-nje.

Prosilci, ki morejo dokazati, da znajo igrati na orgljah, imajo pri drugače enakih pogojih prednost.

Okr. šol. svet Šentlenartski v Slovenskih goricah, dne 13. januarja 1896.

Predsednik: Kankowsky s. r.

Št. 37.

Natečaj.

II.

(Podučiteljsko mesto.)

Na trirazredni ljudski šoli tretjega plačilnega reda v Laporji ima se do konca februarja stalno ali začasno namestiti podučiteljska služba s prostim stanovanjem.

Prosilci ali prosilke naj vložijo svoje prošnje s spričevalom o zreloizpitu, oziroma učni sposobnosti in dokazom avstrijskega državljanstva do 20. februarja t. l. predpisanim potom pri krajnem šolskem svetu v Laporji.

Okraini šolski svet Slovenjebistriški, dne 19. januarja 1896.

Predsednik: Kankowsky s. r.

Št. 655 ex 1895.

Podučiteljska služba.

Na javni štirirazredni deski ljudski šoli III. plač. razreda v Brežicah je umestiti podučiteljsko mesto definitivno eventualno tudi provizorično.

Prosilci in prositeljice naj vložijo svoje z zrelostnim, eventualno tudi s spričevalom učne usposobljenosti ter z domovnico opremljene prošnje potom predstojnega okr. šolskega sveta do 20. februarja 1896 pri krajnem šolskem svetu v Brežicah.

Okr. šolski svet v Brežicah, 2. jan. 1896.

Predsednik: Tax s. r.

Higlj. e. kr. priv. šolske klopi in dovoljenje za njih ponarejanje priporoča po nizki ceni in tudi na obroko

V Kamnici pri Mariboru.

iv. Weixl
nadučitelj.

☞ Tudi to številko smo poslali vsem lanskim naročnikom, če tudi še naročbe niso obnovili, in nekaterim šolskim vodstvom, gospicam tovarišicam in gg. tovarišem na ogled, o katerih se nadejamo, da se vtegnejo na list naročiti. Prihodnjo številko pošljemo le naročnikom. Kdor torej želi list redno prejemati, naj se pravočasno oglasi oziroma pošlje naročnino.

Če smo znabiti koga nehote prezrli, ki se za list zanima in mu priih dveh številkih nismo poslali, lepo prosimo prijatelje in somišljenike naše, da nas blagovolijo na to opozoriti.

Stare dolžnike pa še enkrat pozivljamo, naj svoj dolg poravnajo ali naj vsaj naznanijo, v kakih obrokih to storiti menijo, sicer bi bili primorani jim list estaviti dolg pa litzrljati.

Nadejamo se izdatne gmotne podpore v novem letu, kajti le tako bode tudi nam mogoče izvrševati svojo nalogo, šolstvu v prid in slovenskemu učiteljstvu v čast.

Uredništvo in upravništvo.

Vsebina. I. Psihologični „utrinki“. (IV.) — II. Šolsko nadzorstvo v minulih dobah. (Ivan Strelec.) (II.) — III. Narodopisna razstava v Pragi. (Janko Toman.) (IV.) — IV. Načrt za računanje na jednorazredni ljudski šoli. (L. Lavtar.) (XI.) — V. Slovstvo. — VI. Listek. — VII. Društveni vestnik. — VIII. Dopisi in druge vesti. — Natečaji in inserat.